

گذر

نامه سرگشاده علی مطهری به آقای رئیسی

● جناب حجت‌الاسلام رئیسی دامت برکاته با اهداء سلام و آرزوی سلامتی، از این‌که جناب‌عالی هم خواستار رقابتی‌شدن انتخابات ریاست‌جمهوری شده‌اید، خرسند شدم.
این امر نشانه آن است که ضعف عملکرد شورای نگهبان را پذیرفته‌اید. قطعاً این ضعف ناشی از نوع ترکیب و تفکر حاکم بر این شورا است.
می‌خواهم بگویم بخشی از ریشه این ضعف به خود جناب‌عالی به‌عنوان رئیس قوه قضائیه برمی‌گردد.
حتما به یاد دارید که برای انتخاب سه حقوقدان شورای نگهبان توسط مجلس دهم شما پنج نفر را معرفی کردید. آقای دکتر غلامی خوش‌فکرترین آنها بود، شاید به دلیل تسلطی که بر آثار استاد مطهری دارد.
اما چند دقیقه قبل از آنکه ایشان نطق خود را شروع کند از طرف یکی از سه حقوقدان دیگر شورای نگهبان با ایشان تماس گرفته و به ایشان گفته شد که انصراف بدهد تا فلان شخص رأی بیاورد.
آقای غلامی هم با فشار برخی اعضای هیئت‌رئیسه مجلس که با آن تماس‌گیرنده هماهنگ بودند، انصراف داد و بعداً در پیامکی برای من نوشت که این انصراف غیر ارادی بود.
در نتیجه مجلس می‌بایست از میان چهار نفر پیشنهادی به سه نفر رأی می‌داد. تصدیق می‌فرمایید که دست مجلس تقریباً بسته بود.
اکثر این چهار نفر هم دچار جمود فکری بودند و برخی از آنها هم اساساً حقوقدان به معنی واقعی کلمه نبودند؛ در حالی که در دوره قبل آن، افراد خوش‌فکری مانند دکتر ابراهیمیان به مجلس معرفی و انتخاب شدند که فضای شورای نگهبان را تغییر دادند و در مقابل جمود فکری این ششورا تا مرز استعفا ایستادند.
عرض این‌که معرفی حقوقدان‌ها به شورای نگهبان از طرف قوه قضائیه می‌تواند در فضای فکری این شورا بسیار مؤثر باشد.
اولاً برای انتخاب سه حقوقدان نباید کمتر از شش نفر معرفی شوند و ثانیاً این افراد باید از میان حقوقدانان سطح بالا و باتجربه و خوش‌فکر به مجلس معرفی شوند.
می‌بینید یکی از آن سه حقوقدانی که با معرفی شما به شورای نگهبان راه یافتند امروز در بررسی صلاحیت یکی از نامزدهای ریاست‌جمهوری مشکل آفریده و حق او را ضایع کرده است، همان‌طور که در انتخابات مجلس یازدهم نیز برخورد غیرمنطقی و جمودآمیز با من داشت.
به هرحال از این‌که به نقص فهرست منتشره شورای نگهبان از نامزدهای تأیید صلاحیت‌شده انتخابات ریاست‌جمهوری اشاره کرده‌اید، سپاسگزارم.

رئیس‌جمهوری بلاروس و حکومت تحت فرمان او با تهدید یک هواپیمای مسافربری خط قرمز دیگری را رد و این‌ نگرانی را ایجاد کرد که دیگر حکومت‌های استبدادی هم برای سرکوب مخالفان خود اقدام «الکساندر لوکاشنکو» را الگو قرار دهند.
روز یکشنبه و زمانی که هواپیمای مسافربری خطوط هوایی «ریان‌ایر» با مبدأ آتن و مقصد ویلنیوس در لیتوانی در حال عبور از قلمروی هوایی بلاروس بود، الکساندر لوکاشنکو، رئیس‌جمهور بلاروس، به نیروهای نظامی و امنیتی این کشور دستور داد این هواپیما را به بهانه کارگذاشته‌شدن بمب در داخل آن مجبور به فرود اضطراری در فرودگاه مینسک پایتخت بلاروس کند.
یک گنجده میگ-۱۹ هم در کنار این هواپیما، خلبان را برای فرود تحت فشار قرار داده بود.
این عملیات عجیب تنها برای یک هدف اجرا شد؛ دستگیری «رومن پروتاسویچ»، یک ویلاگ‌نویس سرشناس و مدیر کانال تلگرامی مخالف حکومت لوکاشنکو که در خارج از بلاروس زندگی می‌کرد.
در ماه‌های گذشته و پس از اعلام پیروزی لوکاشنکو در انتخابات جنجالی ریاست‌جمهوری، مخالفت مردم بلاروس با «آخرین دیکتاتور اروپا» شدت بیشتری یافته و با افزایش فشارها و سرکوب‌های حکومت لوکاشنکو، تعدادی از مخالفان حکومت او مجبور به ترک کشورشان شده‌اند.
«سوتلانا تیکانوفسکایا» یکی از این مخالفان سرشناس و رقیب لوکاشنکو در انتخابات ریاست‌جمهوری که اکنون در لیتوانی زندگی می‌کند، به فارن‌پالیسی می‌گوید: «این اقدام لوکاشنکو آدم‌ربایی است. رژیم لوکاشنکو با چنین اقدامی حمله جدیدی به دموکراسی را آغاز کرده است. ما خواستار دعوت از کشورها و نهادهای بین‌المللی در مورد این حادثه و آغاز روند تعلیق عضویت بلاروس در سازمان‌های هواپیمایی بین‌المللی هستیم. در چنین شرایطی بدیهی است که بلاروسی‌ها از جامعه بین‌المللی انتظار اقدام قاطع و کمک دارند. از این پس، هیچ هواپیمای مسافربری که از فرزا بلاروس عبور کند، امنیت نخواهد داشت.»

تونی بلینکن، وزیر خارجه آمریکا که در خاورمیانه به سر می‌برد، این اقدام بلاروس را زیرپاگذاشتن نظم و قوانین بین‌المللی خوانده و کشورهای اتحادیه اروپا هم برای اعمال تحریم‌های جدی‌تر علیه حکومت بلاروس به توافق دست یافتند.

آدم‌ربایی هوایی لوکاشنکو، روسیه را به دردسر می‌اندازد

بلاروس، کره‌شمالی اروپا

اقدام اخیر لوکاشنکو ترس و وحشت فزاینده‌ای را میان مخالفان حکومت بلاروس ایجاد کرده است. تیکانوفسکایا می‌گوید: «اکنون به نظر می‌رسد نیروهای امنیتی لوکاشنکو قادر به دستیابی به ما مخالفان در هر مکان و زمانی هستند. تا زمانی که اتحادیه اروپا اقدام جدی انجام ندهد هیچ پناهگاه امنی برای مخالفان و تلاش‌های دموکراتیک آنها وجود نخواهد داشت. بلاروس امروز با سومالی کشور دزدهای دریایی و کشور منزوی و خوفناک کره‌شمالی قابل مقایسه است.»

به نظر می‌رسد لوکاشنکو و حکومت ولادیمیر پوتین در روسیه که از او حمایت می‌کند، بر اساس این عقیده که اروپا و آمریکا چندان توجهی به این مسائل ندارند، احساس مصونیت می‌کنند. «مارگاریتا سیمونیان»، رئیس شبکه «راشاتودی» ارکان تبلیغاتی حکومت روسیه، با ابراز خوشحالی از اقدام حکومت لوکاشنکو در توییت خود نوشت: «بیرمرد چه کار زیبایی کرد.»

اما به نظر می‌رسد حکومت بلاروس و حامیانش در مسکو درباره واکنش اروپا دچار خطای محاسباتی شده باشند. تنها با گذشت چند ساعت، مقام‌های ارشد اروپایی خواستار واکنش شدیده به این اقدام شدند. دولت‌های لهستان و لیتوانی -طرفداران ثابت جنبش دموکراسی‌خواهان در بلاروس- برای اعمال فشار و تحریم‌های بیشتر بر حکومت بلاروس

رشد و توسعه اقتصادی خود استفاده می‌کنند. حکومت بلاروس تا اواخر ژوئن سال ۲۰۲۰ حدود ۱.۳۵ میلیارد دلار از بدهی دولتی خود را فروخته است. برخلاف اقدامات محدودکننده آمریکا در ماه آوریل امسال در قبال بدهی ملی روسیه، حکومت‌های دموکراتیک هر دو سوی اقیانوس اطلس باید تجارت اولیه و ثانویه با بدهی ملی جدید بلاروس را منع کنند. اعمال این تحریم‌ها باید به زندانیان سیاسی بلاروس مرتبط باشد. اگر رژیم لوکاشنکو همه آنها را آزاد کند، این ممنوعیت هم می‌تواند برداشته شود. البته اگر مشخص شود که مقام‌های روسیه در این آدم‌ربایی نقش داشته‌اند، انتخاب پاسخ مناسب از سوی غرب کمی دشوارتر می‌شود. اگر گزارش‌های غیررسمی درباره نقش روسیه در این اقدام صحت داشته باشد، پرونده هواپیمای خطوط هوایی مائزئ که در سال ۲۰۱۴ بر فراز اوکراین سرنگون شد هم دوباره باز می‌شود. «لوکاشنکو از سال ۱۹۹۴ که در تنها انتخابات آزاد بلاروس به قدرت رسید، همچنان قدرت را در این کشور در دست دارد. او و پوتین از زمان به‌قدرت‌رسیدن در بلاروس و روسیه رابطه متلاطمی داشته‌اند. تا سال ۲۰۱۰ پوتین تنها حامی حکومت لوکاشنکو محسوب می‌شد که از او به‌عنوان آخرین دیکتاتور اروپا یاد می‌شود.

اما تلاش لوکاشنکو برای بهبود رابطه با غرب با هدف کاهش نفوذ روسیه در بلاروس و سپس اختلاف بر سر قیمت گاز و برنامه‌های انتقادی رسانه‌های روسی علیه لوکاشنکو باعث متشنج‌شدن رابطه مینسک و مسکو شد. در جریان انتخابات ۲۰۲۰ هم لوکاشنکو، بارها حکومت روسیه را به حمایت از مخالفانش متهم کرد اما با بالاگرفتن اعتراض‌ها به انتخابات، لوکاشنکو دوباره دست یاری به سوی پوتین دراز کرد تا حکومتش بارچرا بماند. با این حال به نظر می‌رسد پوتین دیگر حاضر نیست حمایت تمام و کمالی از لوکاشنکو داشته باشد.

«پولیتیک استانواویا»، تحلیلگر مسکو‌تایمز می‌نویسد: «مهربان روسیه از ماجرای این کشور شوشکه شده‌اند اما به دلیل حفظ منافع ژئوپلیتیک خود نمی‌خواهند در ملأ عام واکنشی نشان دهند. آنها کم‌کم درمی‌یابند که در بلاروس با فردی طرف هستند که می‌تواند در دسرهای زیادی برایشان ایجاد کند. از نگاه کرملین، لوکاشنکو به معضلی تبدیل شده که باید هرچه زودتر آن را حل‌ووصل کرد.»

بایدن و پوتین در ژئودیدار می‌کنند

گفت‌وگو زیر سایه اختلافات

روابط آمریکا و روسیه هیچ‌گاه تا این‌ اندازه تیره نبوده است، اما رؤسای جمهوری دو کشور عزم خود بر کاخ جرم کرده‌اند تا پس از چند ماه مشاجره و کشمکش در ژئو دیدار و با یکدیگر گفت‌وگو کنند. واشنگتن امیدوار است این دیدار به ثبات بیشتری در مناسبات دو کشور بینجامد و آن را قابل پیش‌بینی کند، اما رویکرد مسکو کاملاً متفاوت است. طبق بیانیه منتشرشده از سوی کاخ کرملین، جو بایدن، رئیس‌جمهوری آمریکا و ولادیمیر پوتین، همتای روس او ۱۶ ژوئن در ژئو دیدار خواهند کرد.
بایدن در یک تماس تلفنی با همتای روسی‌اش در ماه آوریل پیشنهاد کرده بود که برای گفت‌وگو در یک کشور سوم دیدار کنند؛ حال جیک سالویان، مشاور امنیتی بایدن و نیکولای پاتروشف، دبیر شورای امنیت روسیه برگزاری این نشست را سازماندهی کرده‌اند.

دستور کار این دیدار هنوز تعیین نشده، اما به گفته کاخ سفید قرار است در این دیدار، «مسائل فوری» ازجمله همه‌گیری کرونا، درگیری‌های منطقه‌ای، سلاح‌های هسته‌ای و روابط دوجانبه مورد بحث قرار گیرد.
آن‌طور که منابع آمریکایی به رسانه‌های خبری گفته‌اند، برنامه هسته‌ای ایران و بازگشت ایالات متحده به برجام و نیز وضعیت سوریه در دستور مذاکرات میان جو بایدن و ولادیمیر پوتین قرار دارد.
به گفته آنان، رئیس‌جمهوری آمریکا درباره رژیم الکساندر لوکاشنکو در بلاروس نیز سخن خواهد گفت و ناخرسندی خود را از سیاست مسکو در حمایت از رژیمی که جنبش مخالفان خود را در پیی انتخابات گووست ۲۰۲۰ شدیداً سرکوب کرد، به پوتین به‌عنوان شریک و حامی لوکاشنکو اعلام می‌کند.

به گفته کاخ سفید، هدف ایالات متحده رسیدن به «ثبات» و پیش‌بینی پذیری بیشتر در مناسبات میان دو کشور است. از هنگام روی‌کار آمدن جو بایدن مناسبات روسیه و آمریکا به‌شدت به سردی و تنش انجامیده است. ایالات متحده روسیه را به دخالت در انتخابات آمریکا و حمله گسترده هکری در سال گذشته متهم کرد. جو بایدن در اواسط ماه مارس در مصاحبه تلویزیونی به این پرسش که آیا پوتین را «قاتل» می‌داند، پاسخ مثبت داد. تنش تا جایی پیش رفت که دو کشور دست به اخراج دیپلمات‌های یکدیگر زدند. انتقادات تند نیز در واشنگتن از نقش روسیه در درگیری‌های اوکراین و اقدامات انجام‌شده علیه الکسی ناوالنی، سیاست‌مدار مخالف پوتین مطرح شد. در اواسط آوریل ایالات متحده علاوه بر اخراج ۱۰ دیپلمات روسی، تحریم‌های جدیدی را علیه روسیه اعمال کرد. مسکو نیز در واکنش ۱۰ دیپلمات آمریکایی را اخراج کرد. در دولت دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری سابق آمریکا، شش دیدار در سطح رؤسای جمهوری انجام خواهد بود.

جهان

سال هجدهم • شماره ۴۰۱۲ • روزنامه **شرق**

خبر

خالد مشعل:

حماس آماده گفت‌وگو با آمریکااست

● رئیس دفتر سیاسی جنبش حماس در سخنانی به اظهارنظر درباره عادی‌سازی روابط میان عرب‌ها و اسرائیل و همچنین ارتباط این جنبش با آمریکا پرداخت.

به گزارش ایسنا، خالد مشعل، رئیس دفتر سیاسی جنبش مقاومت اسلامی حماس، در مصاحبه با «میدل‌ایست نیوز» اظهار کرد: حماس اکنون ملت فلسطین را هدایت می‌کند، زیرا نقش اصلی رهبری تحت اشغال هدایت فلسطینی‌ها به سمت آزادی و آزادسازی است. او همچنین خواستار انتفاضه همه‌جانبه در قدس، شهرک قدیمی، کرانه باختری و داخل اراضی اشغال‌شده در سال ۱۹۴۸ شد. خالد مشعل گفت حماس آماده گفت‌وگو با آمریکا است. او دراین‌باره ادامه داد: عجیب است که آمریکا به گفت‌وگو با طالبان که همچنان با این کشور در افغانستان می‌جنگد، ادامه می‌دهد و این در حالی است که حاضر به گفت‌وگو با حماس نیست که هیچ‌گاه با واشنگتن نتجنگیده است و به‌جای آن از سال ۱۹۹۷ آن را «تروریستی» می‌خواند. این مقام فلسطینی خطاب به جو بایدن، رئیس‌جمهوری آمریکا تأکید کرد: ما اگرچه به بسیاری از سیاست‌های مغرضانه شما به نفع اسرائیل و علیه منافع عربی و اسلامی خود معترض هستیم، اما خصومتی با شما نداریم و شما ششما نمی‌جنگیم. ما آماده برقراری ارتباط بدون هیچ شرطی با هر طرفی هستیم. او ادامه داد: اما حماس موضعش در قبال رژیم اشغالگر را تغییر نخواهد داد. به بایدن، آمریکا و تمامی کشورهای غربی می‌گویم هرچقدر طول بکشد باز حماس تسلیم شروط شما نخواهد شد. مشعل درباره عادی‌سازی روابط عرب‌ها و رژیم صهیونیستی نیز اظهار کرد: کشورهایی که روابطشان را با رژیم اشغالگر عادی کردند نه‌تنها به فلسطین خیانت کردند، بلکه منافعشان را در معرض خطر انقلاب مردمی قرار دادند. او ادامه داد: آنچه این کشورها امید به کسب آن از اسرائیل دارند توهم و خیال است. اگر از کاری که انجام داده‌اند شرمند نیستند، بدانند که فضای دشواری پیش‌رو دارند؛ چراکه افکار عمومی علیه آنها است.

دستور الکاظمی برای تحقیق درباره وقایع میدان التحریر

● درپی کشته‌شدن یک تظاهرات‌کننده به دست نیروهای امنیتی و زخمی‌شدن ۱۳ نفر دیگر در جریان تظاهرات روز سه‌شنبه در میدان التحریر بغداد، مصطفی الکاظمی، نخست‌وزیر عراق، دستور تحقیق شفاف درباره وقایع میدان التحریر را صادر کرد. برهم صالح، رئیس‌جمهوری عراق نیز در حساب توییت خود نوشت: «افشای قاتلان تظاهرات‌کنندگان و فعالان سیاسی و مدنی حقی است که نمی‌شود از آن گذشت و استفاده از کلوله علیه تظاهرات‌کنندگان نباید بدون تحقیق و پاسخ‌گویی بماند. کمابینکه محافظت از اموال عمومی وظیفه ملی همه عراقی‌هاست.»

او افزود: «اعتراض مسالمت‌آمیز حق قانونی و مظهر اصرار عراقی‌ها برای داشتن دولتی مقتدر و دارای حاکمیت مستقل است. تحقق آرزوهای جوانان ما نیازمند برگزاری انتخابات سالم در این کشور است.» میدان التحریر شهر بغداد عصر سه‌شنبه شاهد اعتراضات گسترده‌ای با شعار «چه کسی مرا کشت؟» در اعتراض به ترور فعالان مدنی بود که در آن معترضان خواستار معرفی عوامل ترور این فعالان شدند. مصطفی الکاظمی نیز در توییت خود نوشت: «ما از آزادی اعتراض مسالمت‌آمیز در عراق حمایت کردیم و دستورات سخت‌گیرانه‌ای برای محافظت از تظاهرات، خویشتن‌داری و منع استفاده از کلوله به هر دلیلی را صادر کردیم.» او گفت: «امروز ما تحقیقی شفاف را درباره حقیقت آنچه در آخرین لحظات تظاهرات میدان التحریر رخ داد، آغاز خواهیم کرد. برقراری امنیت مسئولیت همه است و همه ما باید در حفظ آن سهیم باشیم». همچنین مشاور کمیته حقیقت‌یاب در حوادث کشتار تظاهرات‌کنندگان اکتبر ۲۰۱۹ تأکید کرد اعلام اسامی عاملان کشتار تظاهرات‌کنندگان حتمی است. او گفت: معرفی عاملان کشتار تظاهرات‌کنندگان اکتبر ۲۰۱۹ ممکن است به تأخیر بيفتد، اما حتمی و قطعی خواهد بود. پیش از این نخست‌وزیر عراق از تهیه فهرست نهایی قربانیان خشونت‌های رخ‌داده در تظاهرات اکتبر ۲۰۱۹ عراق خبر داده و تأکید کرده بود در مرحله بعدی عاملان خشونت‌ها معرفی و محاکمه خواهند شد. از سوی دیگر، هم‌زمان با افزایش اعتراضات به تکرار ترور فعالان مدنی، «ناس‌نیوز» سندی منتشر کرده که نشان می‌دهد عدنان الزرفی، نماینده مجلس عراق، به صورت رسمی از هیئت‌رئیسه مجلس خواسته فرماندهان بلندپایه امنیتی را برای توضیح درباره وضعیت امنیت انتخابات و ترور فعالان مدنی احضار کند. پیش از این منابع خبری تأکید کرده بودند که ائتلاف نصر به ریاست حیدر العبادی در حمایت چند تشکل سیاسی دیگر با جدیت این موضوع را دنبال می‌کند. این منابع همچنین احتمال داده بودند این جلسه با حضور خانواده‌های قربانیان ترورها برگزار شود.